

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către avocatul Ion Gonciar în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2018, în cauza penală, în privința lui

Lupu Ștefan XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 24.11.2016 până la 15.06.2018;

Instanța de apel de la 20.08.2018 până la 24.10.2018;

Instanța de recurs de la 21.11.2018 până la 13.03.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 iunie 2018, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, fiindu-i numită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 12 ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Ștefan Lupu la 24 iunie 2016, aproximativ ora 18:00, aflându-se în curtea gospodăriei ce aparține cet. Haralampie Botnari, amplasată XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în urma unui conflict apărut între el și Nicanor Lupu, urmărind scopul vătămării grave a integrității corporale, intenționat l-a ridicat de brațe pe Nicanor Lupu, după care l-a izbit cu forța în pământ de pe scările casei de locuit de la înălțimea 1,4 m., în rezultatul căruia victima a căzut jos, fiindu-i pricinuite, leziuni corporale grave periculoase pentru viață, sub formă de trauma vertebra-medulară manifestată prin fractura-luxați a coloanei vertebrale la nivelul cervical C5-C6, revărsate sanguine subdurale și intramedulare, hemarogie subdurală la nivelul respectiv, contuzie medulară, hemoragii în țesutul pulmonar, echimoză în regiunea sternului în spațiul intercostal III, leziuni corporale, care potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 359 din 13 aprilie 2017, în rezultat la ce, la 13 iulie 2016, Nicanor Lupu a decedat în secția de reanimare a Spitalului raional Orhei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate inculpatul a comis infracțiunea de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață și care a provocat decesul victime, adică infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal.

3. Sentința primei instanță a fost atacată cu apel de către avocatul Ion Gonciar în numele inculpatului Ștefan Lupu, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunile inculpatului să fie recalificate în baza art. 157 Cod penal și cu liberarea de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

În motivarea apelului a invocat că, instanța de judecată la emiterea sentinței de condamnare nu a dat apreciere critică rezultatelor expertizelor medico-legale limitându-se doar la descrierea lor.

Procurorul nu a prezentat instanței probe concludente întru elucidarea divergențelor expertizelor menționate, astfel în ședința de judecată nu a fost demonstrat faptul legăturii cauzale a decesului părții vătămate și leziunile depistate pe corpul cadavrului, nu a fost elucidat faptul descris în rezultatele expertizei prin care se menționează faptul că leziunile corporale au putut fi provocate de la căderea proprie a corpului.

De asemenea, avocatul a menționat că, inculpatului i-a fost încriminată agravanta săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate, însă acest fapt nu a fost probat în cadrul urmăririi penale și nu și-a găsit confirmare în cadrul cercetării judecătorești.

Totodată, apărătorul a indicat că de către instanța de judecată a fost emisă sentința, în lipsa inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2018, a fost respins apelul declarat de către avocatul Ion Gonciar în numele inculpatului, ca fiind nefondat, menținând sentința atacată.

4.1. În motivarea deciziei pronunțate instanța de apel a menționat că, apelul declarat de către avocat este depus în termen, luând în considerație că sentința Judecătorei Orhei, sediul Central a fost pronunțată public la 15 iunie 2018 (f.d.126-129) în lipsa inculpatului, iar la materialele cauzei nu este anexată nicio dovadă când i-a fost adusă la cunoștință lui Ștefan Lupu sentința, iar avocatul Ion Gonciar a încheiat contract de asistentă juridică nr.7 cu inculpatul la 23.07.2018, iar la 30.06.2018 a depus cererea de apel, fapt confirmat prin ștampila aplicată de instanță (f.d.134-142), totodată din cererea de apel se constată că inculpatul a fost reținut la 16.07.2018 de către IP Orhei, care și i-a adus la cunoștință sentința.

Audiind participanții la proces, cercetând probele administrate de instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând

legalitatea și temeinicia hotărârii atacate a primei instanțe în raport cu motivele apelului declarat, călăuzindu-se de intima convingere, instanța de apel a respins ca fiind nefondat apelul avocatului Ion Gonciar în numele inculpatului din următoarele considerente:

Examinând probatorul administrat, instanța de apel a conchis ca fiind dovedită vina inculpatului în afara dubiilor rezonabile prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele: *declarațiile succesorului părții vătămate Tatiana Lupu (f.d.117); declarațiile martorului Haralampie Botnari (f.d.119); raportul privind recepționarea informației telefonice despre comiterea unei fapte ilicite, prin care Serviciul de Gardă al Inspectoratului de Poliție Orhei, a recepționat comunicarea telefonică parvenită de la Secția de internare a Spitalului rațional Orhei, prin care de comunică că după ajutor medical s-a adresat Nicanor Lupu, cu diagnosticul: traumatism cervical grav(f.d.8); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 12.12.2015, cu imaginile foto anexate (f.d. 9-13); raportul de expertiză medico-legală nr. 109D/1487 din 21.09.2016 (f. d. 61); raportul de expertiză judiciară în comisie nr. 359 din 13.04.2017 (f. d.104-109).*

Instanța de apel a apreciat nerecunoașterea vinei de către inculpat, drept o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificată ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

De asemenea, instanța de apel a menționat că în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 151 Cod penal, obiectul îl reprezintă corpul persoanei, latura obiectivă: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de cauzare a vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății care este periculoasă pentru viață și care a provocat decesul victime; 2) urmările prejudiciabile sub forma vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății care a provocat decesul victime; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile, latura subiectivă a infracțiunii analizate se exprimă, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă sau indirectă.

Astfel instanța de apel a identificat că inculpatul a acționat cu intenție directă, de a se răfui cu Nicanor Lupu în curtea gospodăriei cet. Haralampie Botnari, l-a ridicat de brațe pe Nicanor Lupu, după care l-a izbit cu forța în pământ de pe scările casei de locuit de la înălțimea 1,4 m.

Totodată, instanța de apel a menționat că intenția inculpatului, a fost îndreptată anume spre vătămarea gravă a integrității corporale a lui Nicanor Lupu, or, acesta l-a ridicat de brațe, după care l-a izbit cu forță în pământ de pe scările casei de locuit de la înălțimea 1,4 m., care conform raportului de expertiză judiciară în comisie nr. 359 din

13.04.2017, i-a cauzat leziuni corporale lui Nicanor Lupu sub formă de fractură-luxație C5-C6, revărsate sanguine subdurale și intramedulare - leziuni ce au fost produse prin mecanism de hiperflexie a capului. Echimoză în regiunea sternului, fractura sternului în spațiul intercostal III, excoriație în regiunea umărului drept - leziuni produse la acțiunea traumatică a unui corp contondent dur sau la lovirea de un asemenea corp.

Astfel, instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul apărătorului precum că, probele administrate și cercetate dovedesc că a fost comisă faptă prevăzută de art. 157 Cod penal, adică vătămarea gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății cauzată din imprudență, s-au manifestat datorită imprudenței, or, neglijența ca modalitate a imprudenței există atunci când persoana nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al faptei, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor prejudiciabile, deși urma să le prevadă. Astfel, lipsa de înțelegere a gradului prejudiciabil al faptei și al prevederii producerii rezultatului ei deosebesc imprudența de toate celelalte modalități ale vinovăției.

Prin urmare, instanța de apel a stabilit că, instanța de fond corect a conchis că inculpatul a comis fapta intenționat, or, însuși din declarațiile martorului Haralampie Botnari rezultă clar că urmare a conflictului iscat între Ștefan Lupu și Nicanor Lupu, ultimul a fost ridicat de către Ștefan Lupu după care l-a izbit cu forța în pământ de pe scările casei de locuit de la înălțimea 1,4 m., care în cele din urmă văzând că aceasta nu se poate mișca, împreună cu Haralampie Botnari l-au încărcat în roabă și l-au dus la domiciliul său și l-au descărcat pe iarbă jos, după care au plecat în continuare să stea la masă, fără a încerca să cheme salvarea sau să acorde alt ajutor.

Așadar, instanța de apel a indicat că latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 151 Cod penal se exprimă, în primul rând, în vinovăție sub formă de intenție directă sau indirectă. Caracterul intenției directe sau indirecte a făptuitorului reiese din analiza circumstanțelor faptice ale celor comise: obiectul vulnerant folosit; zona corpului spre care au fost îndreptate și exercitate actele de violență; intensitate actelor de violență; gravitatea leziunilor cauzate, precum și comportamentul făptuitorului înainte și după comiterea infracțiunii.

La fel, instanța de apel a apreciat critic argumentul avocatului precum că, nu s-a constatat faptul cauzării leziunilor corporale, or, atât instanța de fond, cât și în instanța de apel s-a constatat cu certitudine că aceste leziuni au fost cauzate în urma aruncării lui Nicanor Lupu, fapt confirmat inclusiv prin declarațiile martorului și ale inculpatului unde au declarat că *„De la acțiunile lui Ștefan Lupu, Nicanor a căzut peste perila și a căzut la pământ, lângă un copac de nuc. Nicanor, se află culcat la pământ și nu putea să se ridice, doar gema, a observat că se schimbă la față și se simte rău. Nicanor încerca să se ridice, însă nu îi reușea.”*, iar inculpatul a menționat că *„(...)deoarece Lupu Nicanor nu se putea mișca. Împreună cu Haralampie Botnari, au încercat să-l apuce de subraț pe Lupu Nicanor ca să-l ducă*

acasă, dar acesta era greu, motiv pentru care l-au pus în roabă și l-au dus la el acasă, care se află peste două gospodării, unde l-au pus în poziția culcat pe spate în curtea casei lângă scară, la umbră”.

Cu referire a stabilirea și individualizarea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de pericolul social al infracțiunii, și anume că este o infracțiune deosebit de gravă, personalitatea inculpatului, care anterior nu a fost judecat (f.d. 20), nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog (f.d. 18,19), la locul de trai se caracterizează satisfăcător (f.d. 21). Circumstanțe atenuante nu au fost reținute, iar în baza art. 77 Cod penal, s-a reținut circumstanța agravantă - *săvârșirea infracțiunii de către o persoană care se afla în stare de ebrietate, fapt confirmat prin declarațiile inculpatului și martorului care au menționat că „La 24 iunie 2016, a venit de la cosit cu vecinul Haralampie Botnari și s-au dus la el acasă să consume băuturi alcoolice”.*

Astfel, instanța de apel a conchis că, concluzia instanței de fond privind pedeapsa stabilită inculpatului este una corectă, deoarece la stabilirea acesteia au fost respectate exigențele legii, pedeapsa stabilită inculpatului fiind în limitele prevăzute de legea penală.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Ion Gonciar în numele inculpatului în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea hotărârilor anterioare, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie recalificate acțiunile de la art. 151 alin. (4) la 157 Cod penal, cu eliberarea acestuia în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

În motivarea cerințelor sale, recurentul susține dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel, mai mult indică că instanța de apel a pus la baza condamnării inculpatului probe contradictorii.

De asemenea, avocatul susține argumentele invocate în instanța de apel și anume faptul că, instanța eronat a conchis că inculpatul a săvârșit fapta în stare de ebrietate și că nu au fost stabilite de către organul de urmărire penală legătura cauzală între acțiunile inculpatului și urmările prejudiciabile.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Din conținutul cererii de recurs se deduce temeiurile prevăzute de pct. 6), 8), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, având în vedere că apărătorul critică vinovăția inculpatului, considerând că, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, solicitând ca inculpatului să-i fie recalificate acțiunile de la art. 151 alin. (4) la 157 Cod penal, cu eliberarea acestuia în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Analizând motivele indicate în textul recursului, Colegiul penal sesizează că, de fapt, recurentul contestă modalitatea de apreciere a probelor de către instanțele inferioare, considerând că acestea sunt insuficiente și nu dovedesc cu certitudine că faptele incriminate în actul de învinuire au fost comise de către inculpatul Ștefan Lupu.

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că, procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei, care a fost deja statuată de către instanța de apel, de competența căreia este stabilirea stării de fapt. Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și s-o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, însă va ține seama de starea de fapt deja constatată prin hotărârea judecătorească devenită definitivă.

Această concluzie se desprinde din prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, care prin temeiurile enumerate în pct. 1)-16) oferă dreptul de casare numai dacă se constată o eroare de drept.

Aprecierea probelor ca temei de recurs nu se specifică în norma vizată, iar dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar constitui temei de casare a unei hotărâri de condamnare.

Cu referire la alegațiile apărării precum că, instanța a admis o eroare gravă de fapt, Colegiul penal în această ordine de idei specifică că, pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat soluția cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Dar, verificând probatoriul administrat în cauză, prin prisma argumentelor invocate de către recurent, Colegiul penal le consideră ca nefondate, în sensul că vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește indubitabil din probele acumulate și că, la caz, nu a fost comisă nicio gravă eroare de fapt de către instanța de apel la judecarea cauzei, care ar duce la casarea hotărârii atacate și adoptarea unei alte soluții.

Colegiul penal reține că, motivul invocat de recurent, precum că „nu au fost întrunite elementele infracțiunii”, constituie o interpretare subiectivă a sa, or, instanța de apel corect a constatat că, în acțiunile lui Ștefan Lupu, sunt prezente toate elementele

constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, argumente pe care instanța de recurs le acceptă și pentru a evita repetări inutile le însușește (vezi pct. 4.1. din prezenta decizie).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanța de apel. În cazul în care acesta și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). .

Mai mult, Colegiul penal reiterează că, reieșind din materialele dosarului, soluția adoptată de către instanța de apel în partea calificării de drept a acțiunilor inculpatului în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, este corectă și întemeiată prin ansamblul de probe expus și analizat în hotărârea contestată și menționate în pct. 4.1. al prezentei decizii.

Astfel, Colegiul penal susține că argumentul recurentului precum că acțiunile lui urmează a fi calificate în baza art. 157 Cod penal, nu poate fi luat în calcul, deoarece vinovăția inculpatului a fost pe deplin dovedită în instanțele de judecată prin *declarațiile succesului părții vătămate Tatiana Lupu (f.d.117); declarațiile martorului Haralampie Botnari (f.d.119); raportul privind recepționarea informației telefonice despre comiterea unei fapte ilicite, prin care Serviciul de Gardă al Inspectoratului de Poliție Orhei, a recepționat comunicarea telefonică parvenită de la Secția de internare a Spitalului rațional Orhei, prin care de comunică că după ajutor medical s-a adresat Nicanor Lupu, cu diagnosticul: traumatism cervical grav(f.d.8); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 12.12.2015, cu imaginile foto anexate (f.d. 9-13); raportul de expertiză medico-legală nr. 109D/1487 din 21.09.2016 (f. d. 61); raportul de expertiză judiciară în comisie nr. 359 din 13.04.2017 (f. d.104-109).*

De asemenea, Colegiul penal ține să remarce că, dispozițiile art. 157 Cod penal, prevede răspunderea pentru infracțiunea de vătămare gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății cauzată din imprudență, obiectul juridic special îl formează relațiile sociale cu privire la sănătatea persoanei, obiectul material vătămare gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății cauzată din imprudență îl reprezintă corpul persoanei.

Așadar, infracțiunea prevăzută la art. 157 Cod penal, nu poate avea urmări prejudiciabile exprimate în decesul victimei, or, lipsirea de viață din imprudență trebuie să fie calificată în conformitate cu art. 149 Cod penal.

Totodată, Colegiul penal va respinge alegațiile apărătorului precum că, instanțele de judecată cât și organul de urmărire penală nu au identificat legătura cauzală dintre acțiunile inculpatului cu survenirea decesului lui Nicanor Lupu, or, din declarațiile

martorului cât și a inculpatului, inclusiv expertizele medicale demonstrează că decesul acestuia a survenit în urma căderii.

Mai mult, instanța de recurs ordinar va respinge ca fiind declarative alegațiile avocatului precum că instanțele de fond eronat au stabilit în acțiunile inculpatului circumstanța agravantă „comiterea faptei în stare de ebrietate”, or, din probele administrate în respectiva cauză penală se dovedește faptul că inculpatul a consumat băuturi alcoolice împreună cu Haralampie Botnari.

În consecință, raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de avocatul Ion Gonciar în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2018, în cauza penală, în privința lui *Lupu Ștefan XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **10 aprilie 2019**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan